

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-34>

УДК 657:001.8

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ З ТЕОРІЯМИ ІНШИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

RELATIONSHIP OF ACCOUNTING THEORY WITH THEORIES OF OTHER FIELDS OF ECONOMIC SCIENCE

Гуренко Тамара Олексіївна

кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2227-1488>

Hurenko Tamara

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Стаття присвячена актуальним питанням теорії бухгалтерського обліку як науки. Значна увага приділена її місцю в системі різноманітних економічних теорій та відношенню до неї в сучасному світі. Теорія бухгалтерського обліку є основою створення і налагодження облікової системи на підприємстві. Це розуміння таких важливих понять як: предмет та метод бухгалтерського обліку, система бухгалтерських рахунків, призначення й формування оцінки в обліку, визначення методів калькуляції, правильність оформлення господарських операцій первинними документами та узагальнення їх в регістрах бухгалтерського обліку, правильність та необхідність проведення інвентаризації для контролю за збереженням майна суб'єкта господарювання, розуміння основ фінансової звітності. Тому, основним джерелом для прийняття ефективних управлінських рішень всередині підприємства є вихідна інформація з усіх його структурних підрозділів. Несприйняття бухгалтерського обліку як науки багатьма науковцями інших спеціальностей потребує постійної доказовості і підтримки такого визнання. Для постійного вдосконалення бухгалтерського обліку, його теорії, організації та методології розкривається їх науковий потенціал в економічному науковому середовищі та у взаємозв'язку з іншими економічними теоріями.

Ключові слова: бухгалтерський облік, теорія обліку, теорія пізнання, теорія права.

The article is devoted to topical issues of accounting theory as a science. Considerable attention is paid to its place in the system of various economic theories and to its relation in the modern world. The theory of accounting is the basis of the creation and adjustment of the accounting system at the enterprise. This is an understanding of such important concepts as: the subject and method of accounting, the system of accounting accounts, the purpose and formation of estimates in accounting, the definition of costing methods, the correctness of registration of economic transactions with primary documents and their generalization in accounting registers, the correctness and necessity of conducting an inventory to control preserving the property of the business entity, understanding the basics of financial reporting. Therefore, the main source for making effective management decisions within the enterprise is the initial information from all its structural divisions. Important importance should be attached to the meaning and types of theories of various fields of activity. The development of economic and accounting theories proves their interrelationship and necessity for economic life, which is an integral part of human existence. Constant comparison of concepts, theories, research methods, accounting standards at all stages of its development with modern approaches to the organization and methodology of the accounting system will provide an opportunity to predict and improve its transformation in the future. For the constant improvement of accounting, its theory, organization and methodology, it is necessary to reveal and expand their scientific potential in the economic scientific environment. Non-acceptance of accounting as a science by many scientists of other specialties requires constant proof and support of such recognition. The study of the main aspects and features of accounting, its theories will provide an opportunity to find out what exactly contributed to the formation and development of accounting science, the formation, improvement, definition and justification of the elements of the accounting system. Knowledge of the historical development of accounting theory, the legislative framework, and the works of scientists are necessary to avoid mistakes that occurred in the past, but not to be repeated in the future. At the same time, there is a need to study sociological, legal, managerial, and economic aspects of research. This will make it possible to find out how accounting theories developed along with other economic theories during certain periods of the development of society, stages of knowledge accumulation and processing, creation of technologies and changes in information needs.

Keywords: accounting, theory of accounting, theory of knowledge, theory of law.

Постановка проблеми. Теорію бухгалтерського обліку завжди розглядали як підґрунтя, з якого починається перше оволодіння науковими знаннями в сфері бухгалтерського обліку. Значна увага при вивченні даного питання приділяється обліковим теоріям, їх аналізу та критичній оцінці. Але, в сучасних умовах, коли постійно відбуваються трансформаційні та інтеграційні процеси підвищуються і вимоги до системи обліку, до спеціалістів даного профілю і відповідно й управлінського персоналу. Особлива роль при цьому повинна відводитися теорії бухгалтерського обліку в поєднанні із теоріями інших галузей економічної науки, як економічна теорія, теорія власності, теорія відтворення, теорія пізнання, теорія відображення, теорія права, теорія управління тощо. Кожна із теорій має свій предмет і об'єкт дослідження та вони знаходяться між собою у тісному взаємозв'язку. Отже, необхідно зробити акцент на посилення теоретико-методологічних знань з питань соціального, економічного та природного взаємозв'язку між різними економічними теоріями та теорією бухгалтерського обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Теорія бухгалтерського обліку надає найперші і найнеобхідніші знання спеціалістам і користувачам облікової інформації. Питанням теорії бухгалтерського обліку та її розвитку присвячені роботи багатьох вчених: Бондаря М. І., Голова С. Ф., Жука В. М., Кірейцева Г. Г., Кузмінського А. М., Легенчука С. Ф., Пушкаря М. А. та ін. Дані праці пов'язані із розкриттям концептуальних підходів щодо розвитку бухгалтерського обліку, історичного розвитку від звичайного рахівництва до розуміння його як науки. Виникає необхідність розвивати наукову теорію в бухгалтерському обліку з точки зору філософського і практичного аналізу та у взаємозв'язку з іншими теоріями.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Основна увага відводиться теорії бухгалтерського обліку, її ролі в науковому середовищі та взаємопоєднанні із основними, на нашу думку, теоріями інших галузей економічної науки, як економічна теорія, теорія пізнання, теорія відображення, теорія права, теорія управління. Зроблено акцент на посиленні питань соціального, економічного та природного характеру наведених теорій і їх взаємозв'язку з теоретико-методологічними знаннями, що притаманні теорії бухгалтерського обліку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є розкриття сутності

сучасної теорії бухгалтерського обліку та посилення її значущості серед економічних наук.

Виклад основного матеріалу дослідження. В першу чергу необхідно розкрити поняття «теорія», а особливо з погляду на бухгалтерський облік і в його системі.

Теорія (від грец. розгляд, дослідження):

1. Логічне узагальнення досвіду, суспільної практики, яке ґрунтується на глибокому проникненні в суть досліджуваного явища і розкриває його закономірності.

2. Учення про певну сукупність явищ, галузь знань, створене на підставі такого узагальнення.

3. Сукупність узагальнених положень, які становлять певну науку чи розділ науки.

4. Загальні засади певної науки, ремесла, а також абстраговане знання цих засад [6].

Теорія формується на основі поставлених експериментів, проведених досліджень, спостережень у відповідних сферах діяльності. На основі цього перевіряються різні гіпотези, факти, прослідковується логічність наданих висновків і виводяться теоретичні твердження тощо. Цінність теорії полягає в тому, що вона повинна передбачити реальність ідей, операцій, досліджень та розкривати їх необхідність в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Якщо розглядати теорію бухгалтерського обліку, то світ її пізнання напряму пов'язаний з реальністю і практичним застосуванням основних елементів обліку. Хоча питання оцінки, звітності, документування знаходяться в постійному науковому пізнанні та юридичному удосконаленні.

Легенчук С. Ф. проводив дослідження, які мають забезпечити інтеграцію існуючих нових напрямів розвитку бухгалтерського обліку за допомогою побудови єдиної теоретичної конструкції. Він зазначав, що «оскільки кінцевою ціллю процесу пізнання є розробка єдиної, концептуальної системи, яка дозволяє цілісно відобразити певну частину дійсності, то саме теорія є найвищою формою організації знання, яка виступає логічно організованою множиною висловлювань про деякий клас ідеальних об'єктів, їх властивості і відносини, є системою доказів і методів пояснення і роз'яснення явищ в цій частині дійсності. Тому теорія є основною структурною складовою аналізу знання, його найбільш досконалою формою вираження (наприклад на відміну від проблеми чи гіпотези), що відрізняється від інших складових значним ступенем достовірності [4].

Закони України та Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку не містять визначення «теорія бухгалтерського обліку». Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» тільки надано визначення бухгалтерського обліку, як процесу виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [7]. Але бухгалтерський облік розкриває основи та ведення фінансового обліку, а теорія бухгалтерського обліку є базою для створення системи обліку (як фінансового, управлінського та ін.).

Основою для початку організації та підготовки до ведення бухгалтерського обліку є його предмет та метод, класифікаційні ознаки господарських засобів та джерел їх утворення, забезпеченість і проведення аналізу в необхідності застосування первинних документів по об'єктах обліку та облікових регістрів (табл. 1).

Всі елементи бухгалтерського обліку між собою взаємопов'язані. Так, неправильне трактування господарської операції, неточність її при відображенні в документах та на рахунках бухгалтерського обліку, допущення помилок при оцінці об'єктів господарської операції (тобто неправильне її оформлення або відображення в обліку) можуть мати негативні наслідки для підприємства.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», господарська операція – це дія або подія, що викликає зміни у структурі активів і зобов'язань, власному капіталі підприємства [7]. Як видно, у даному визначенні є поняття «дія» і «подія». Отже дія – це чітко спрямований факт господарського життя, який пов'язаний наприклад із придбанням та списанням матеріалів, сплатою податків, нарахуванням та виплатою заробітної плати. Подія є несподіваним фактом, оскільки виникають непередбачувані події, як стихійне лихо, крадіжки, аварії тощо.

Спираючись на даний Закон України можна виокремити основні умови, щоб дія чи подія вважалася господарською операцією та були відображені в бухгалтерському обліку. Це:

- факт, що вона спричиняє зміну в активах і пасивах, тобто самому балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства;
- вона має відображення у первинних документах.

Отже бачимо, що якщо зміни відсутні, то це не є господарська операція. Можна не погодитися із визначенням, оскільки поняття господарська операція чітко прив'язана до балансу підприємства та змін його в активах і пасивах, а позабалансові операції (які є тимчасовими, непередбачуваними та розкриваються у примітках до фінансової звітності) не враховуються. Але кожна дія, подія, це господарська операція, яка прямо чи опосередковано впливає на діяльність підприємства та його результати. Наприклад, спеціалістами пояснюється, що взяття в оренду об'єкта основних засобів не вважається господарською операцією, оскільки вони не є активом підприємства, воно їх не контролює і не несе ризики, що пов'язані з їх володінням. Та зазначимо, що це дія, яка все ж приведе до змін, оскільки підприємство, яке взяло в оренду основний засіб понесе витрати, пов'язані з оплатою за оренду даних основних засобів.

Також ми бачимо прямий взаємозв'язок господарських операцій з первинними документами, оскільки останній містить відомості про неї. Усі документи матимуть силу первинних документів лише в момент фактичного здійснення господарської операції та правильності його оформлення (відповідно до вимог щодо складання первинних документів). Оскільки в первинних документах інформація відображається як внутрішніми, так і зовнішніми суб'єктами, то для узагальнення інформації для управління складаються облікові реєстри (стандартні, уніфіковані та для внутрішнього аналітичного забезпечення).

Теорія вивчення і практичне застосування системи рахунків в обліку, групування об'єктів за однорідними ознаками повинні надати можливість також чіткіше порозумітися з поняттями «дебет» і «кредит». Тобто, дебет – це правильність відображення надходження і зберігання основних засобів, запасів, грошових коштів на підприємстві, стан дебіторської заборгованості з пошуком шляхів вчасності її погашення; інвестиційні надходження; контроль за витратами під час виробництва продукції, виконанні робіт чи наданні послуг; кошторисом витрат під час проведення будівельних робіт; стан та умови розподілу прибутку; причини зменшення розміру власного капіталу (за його видами); контроль за строками погашення кредиторської заборгованості та умов недопущення виникнення сумнівних і безнадійних боргів тощо; а кредит – це контроль та управління основними засобами, запасами, грошовими коштами, інвестиціями, витратами

в момент їх списання, вибуття з підприємства за різними каналами; контроль та управління за станом погашення дебіторської заборгованості та кредиторською заборгованістю, яка за умовами договору ще тільки підлягає

погашенню; контроль за формуванням прибутку та шляхами його надходженнями тощо. Це розширює можливості розуміння теорії системи рахунків та їх правильності застосування при веденні обліку.

Таблиця 1

Складові теорії бухгалтерського обліку в сучасному світі

Елементи теорії бухгалтерського обліку	Сучасне призначення елементів теорії бухгалтерського обліку
Господарська операція	<ul style="list-style-type: none"> - правильність та точність прописування дій та подій на різних носіях бухгалтерського обліку; - відображення та систематизація господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку з метою групування об'єктів обліку; - характеристика дій, які приводять до змін в складі майна та джерелах його утворення; - розкриття типів господарських операцій: ті, що стосуються тільки майна; ті, що відносяться до джерел його утворення; - аналіз впливу господарських операцій на формування звітності для прийняття ефективних управлінських рішень
Первинні документи	<ul style="list-style-type: none"> - фіксування господарських операцій на паперових та/або електронних носіях в момент їх виникнення для юридичного підтвердження їх здійснення; - вибір та застосування первинних документів, відповідно до форми власності суб'єкта господарювання та його виробничої діяльності; - аналіз первинного відображення об'єктів для достовірного обліковування та контролю за їх наявністю та використанням
Регістри бухгалтерського обліку	<ul style="list-style-type: none"> - узагальнення даних з первинних документів для систематизації інформації, виявлення помилок, доступності результатів для системи менеджменту та прийняття рішень; - систематизація та накопичення інформації; - можливість проведення швидкого аналізу та аналітичного групування результатів діяльності; - можливість створення додаткових розробок власних внутрішніх облікових реєстрів щодо деталізації інформації по основних об'єктах обліку з визначенням причин, ризиків та наслідків для підприємства
Система рахунків бухгалтерського обліку	<ul style="list-style-type: none"> - аналіз та визначення рахунків для чіткого групування об'єктів обліку за однорідними ознаками; - визначення синтетичних та аналітичних рахунків; - визначення субрахунків для контролю за деталізацією інформації щодо об'єктів обліку
Оцінка	<ul style="list-style-type: none"> - проведення аналізу можливих оцінок активів і пасивів; - застосування попередніх оцінок та професійних суджень; - перегляд облікових оцінок (у відповідності до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності); - аналіз зміни облікової оцінки з впливом на поточний період або майбутні періоди
Калькуляція	<ul style="list-style-type: none"> - правильність та точність визначення статей витрат; - управління витратами усіх структурних підрозділів підприємства; - забезпеченість і дослідження можливих додаткових і неконтрольованих витрат; - застосування теоретичних знань щодо видів калькуляції, видів витрат у виробничій діяльності; - визначення структури виробничих, соціальних й екологічних витрат та аналіз причин їх збільшення або зменшення

Джерело: розроблено автором

Все, що відображене на рахунках бухгалтерського обліку підлягає оцінці. Питання оцінки є основою і виступає вартісним вираженням господарської операції. Тобто, оцінювання усіх можливих активів і пасивів при якому пропуск, неточність або викривлення можуть вплинути на економічні рішення в діяльності суб'єкта господарювання. Теоретичні та практичні аспекти застосування оцінки для об'єктів обліку визначені на законодавчо-нормативному рівні та економічному мисленні суб'єктів господарювання.

Як зазначалося вище, облік останнім часом нажалі відходить від виконання функції домінантності серед економічних спеціальностей, а теорія взагалі розглядається як система елементів методу бухгалтерського обліку.

Жук В. М. зазначив, що представники інших спеціалізацій економічної науки сьогодні більше базуються на статистичній інформації та розглядають бухгалтерську науку в якості однієї з інформаційних систем, функцій управління, і все менше – як складову загальноекономічної спеціальності. Багато в чому це пов'язано з камеральністю і консервативністю практики і теорії бухгалтерського обліку. І практика і теорія вітчизняної науки «обертаються» в рамках вузького професійного «цеху», не претендуючи на пояснення, і тим більше – на управління явищами і процесами на підприємстві і в цілому на управління економікою. В цьому і полягає причина «слабкої версії» теорії бухгалтерського обліку, вторинності бухгалтерської спеціалізації в економічній науці [3].

Дійсно, з обліку останнім часом зробили базу для накопичення інформації та обслуговування потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Система бухгалтерського обліку поставлена майже повністю в законодавчі рамки і все менше розкриває наукову сторону. Тому, теорія бухгалтерського обліку повинна бути базисом бухгалтерської науки і дати можливість вести пошук:

- нових методичних прийомів ведення обліку;
- удосконалення існуючих методів бухгалтерського обліку;
- розширення можливостей суб'єктів господарювання щодо самостійного формування внутрішніх носіїв облікової, економічної, фінансової, соціальної та іншої інформації.

Постійні «напади» на бухгалтерський облік не є випадковими. В більшості випадків облік їх сам провокує своєю теоретичною недосконалістю (відсутністю інтелектуальної доско-

налості подібно до природних наук), недостатньою теоретизацією методології (широке впровадження міжнародних доктрин IAS/IFRS, GAAP US фактично «знищує» національні дослідження в сфері теорії бухгалтерського обліку), методологічною недосконалістю (пропозиції щодо удосконалення бухгалтерських принципів, методів, припущень можна зустріти майже в кожній докторській дисертації, присвяченій методології бухгалтерського обліку), низькою точністю бухгалтерського знання (найяскравішими всесвітньо відомими прикладами чого є викриті результати бухгалтерських маніпуляцій компаній «Enron» «World Com», «Parmalat», «Lehman Brothers») тощо. Все це на даний момент не може не викликати критики в сторону бухгалтерського обліку, сумнівів з приводу його наукового статусу та проголошення його неповноцінності спеціалістами інших наук [5].

Ще в свій час Бондар М. І. зазначав, що наука бухгалтерський облік повинна функціонувати в тісному взаємозв'язку з іншими економічними науками і спрямовуватиметься не на розмежування та уточнення сутності різних видів обліку, а на обґрунтування методу бухгалтерського обліку та його елементів [1].

Бухгалтерський облік пов'язаний з теоріями інших галузей науки. Кожна теорія має свою цільову спрямованість, предмет та об'єкт дослідження (табл. 2).

Отже, при розгляді вищеназваних теорій, можна зазначити послідовність їх застосування та впровадження в обліковий процес:

1. Пізнання та оцінка потреб та вимог суспільства і бізнесу.
2. Вивчення та аналіз сучасних облікових теорій.
3. Накопичення знань щодо законності ведення діяльності та фіксації господарських операцій, уміння застосування принципу «превалювання сутності над формою».
4. Здійснення аналізу результатів діяльності із застосуванням сучасних методів його проведення.

Висновки. На основі проведених досліджень видно, що теорія бухгалтерського обліку знаходиться на стадії постійного наукового пізнання. Розкрито взаємозв'язок теорії бухгалтерського обліку з теоріями пізнання, відображення, права та управління. Також дану проблему можна розвивати і розкривати у взаємозв'язку обліку з теорією фінансів (як системи грошей, фінансової політики щодо суб'єктів господарювання, побудови фінансової підтримки ведення обліку), теорією подат-

Таблиця 2

Зв'язок теорії бухгалтерського обліку з іншими теоріями

Група теорій	Цільова спрямованість	Предмет дослідження	Об'єкт дослідження
1	2	3	4
Економічна теорія	Формування системи знань та методологічних прийомів регулювання економічних відносин в суспільстві та зовнішньоекономічній діяльності на всіх рівнях економічної системи, на усіх етапах господарювання (постачання, виробництва, розподілу і споживання матеріальних благ) для задоволення потреб	Теоретико-методологічні аспекти регулювання соціально-економічних відносин в системі діяльності	Механізм регулювання соціально-економічних відносин в системі діяльності; практика господарювання; механізм розподілу багатства; процеси обміну та споживання матеріальних благ і послуг та ін.
Що спільного з теорією бухгалтерського обліку? Формування системи знань щодо пояснення подій, що відбуваються в господарському житті підприємства за допомогою методологічних прийомів та моделей дійсності. Проведення об'єктивного аналізу розвитку та діяльності суб'єкта господарювання. Науки про господарство, управління діяльністю та майном			
Теорія пізнання	Формування системи знань та методологічних прийомів оцінки, явищ і процесів в соціально-економічних системах та їх аналітичне осмислення	Теоретико-методологічні аспекти системного пізнання та оцінки явищ в соціально-економічних системах	Соціально-економічні процеси в соціально-економічних системах
Що спільного з теорією бухгалтерського обліку? Пізнання завжди має один основний об'єкт, яким є суспільство (різні суб'єкти господарювання). Предметом в системі бухгалтерського обліку є господарська діяльність в цілому на підприємстві, яка являється частиною соціально-економічних процесів. Пізнання в теорії бухгалтерського обліку пов'язане з осмисленням призначення та використання основних елементів його методу			
Теорія відображення	Формування системи знань та методологічних прийомів відображення явищ і процесів в діяльності соціально-економічних системах	Теоретико-методологічні аспекти відображення явищ і процесів в діяльності соціально-економічних системах	Технології відображення явищ і процесів в діяльності соціально-економічних системах
Що спільного з теорією бухгалтерського обліку? Відображення явищ, процесів, господарських операцій в діяльності соціально-економічних систем та суб'єктів господарювання (в системі виробництва, постачання, реалізації, утворюючи єдине ціле)			
Теорія права	Формування системи та методологічних прийомів з урахуванням вимог законодавства, нормативних документів різних рівнів	Теоретико-методологічні аспекти формування системи правового регулювання соціально-економічних відносин суб'єктів діяльності	Правовий механізм регулювання організаційно-економічних відносин суб'єктів діяльності
Що спільного з теорією бухгалтерського обліку? Високий рівень знань нормативно-правового забезпечення правильності ведення діяльності підприємства щодо відображення об'єктів в обліку та їх оцінки			

Продовження Таблиці 2

1	2	3	4
Теорія управління	Формування системи знань та методологічних прийомів регулювання управлінських відносин та побудови результативної системи менеджменту	Теоретико-методологічні аспекти формування результативної системи менеджменту	Система менеджменту як цілісність
Що спільного з теорією бухгалтерського обліку? Систематизація облікової інформації для потреб управління. Цілісність облікової системи і системи менеджменту, спрямована на високий результат діяльності суб'єкта господарювання із застосуванням різних аналітичних методів. Обліково-аналітичне забезпечення результатів діяльності			
Теорія бухгалтерського обліку	Формування системи знань та методологічних прийомів ведення обліку	Теоретико-методологічні аспекти формування облікової інформації щодо стану майна, джерел їх утворення та господарських процесів	Система знань щодо обліку майна, джерел їх утворення та господарських процесів

Джерело: систематизовано та вдосконалено автором на основі [2]

ків (з точки зору оцінки видів податків та їх значення для підприємства), теорією вартості та собівартості (як системи калькулювання витрат виробництва та граничної корисності), теорією виробництва (попроцесне відобра-

ження етапів виробництва до перетворення ресурсів у кінцевий продукт із застосуванням методів обліку), теорією контролю (для планування, організації та оцінки результатів діяльності) та багато інших.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бондар М. І. Концептуальні підходи щодо розвитку бухгалтерського обліку в Україні. *Роль і місце бухгалтерського обліку, контролю й аналізу в розвитку економічної науки та практики: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, травень 2010 р.* Київ : КНЕУ, 2010. 568 с.
2. Гудзинський О. Д., Кірейцев Г. Г., Пахомова Т. М., Савчук В. К. Обліково-аналітичний механізм менеджменту підприємств (теоретико-методологічний аспект) : монографія. Київ : ІПК ДСЗУ, 2009. 226 с.
3. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
4. Легенчук С. Ф. Структура наукової теорії в бухгалтерському обліку: філософський аналіз. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2015. № 21 (17). С. 205–215. URL: http://library.ztu.edu.ua/e-copies/Zbirnyk/Problems_%20accounting_2_17/28.pdf (дата звернення: 10.07.2022).
5. Легенчук С. Ф. Бухгалтерське теоретичне знання: від теорії до метатеорії : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2012. 336 с. URL: http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/463/Legenchuk_mono.pdf (дата звернення: 11.07.2022).
6. Лук'янюк В. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/sis/index.shtml/> (дата звернення: 19.07.2022).
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 09.07.2022).
8. Семанюк В. З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 392 с. URL: <https://dspace.wupu.edu.ua/bitstream/316497/37223/1/> (дата звернення: 15.07.2022).

REFERENCES:

1. Bondar M. I. (2010) *Konceptualni pidhodi schodo rozvitku buhgalterskogo obliku v Ukraini* [Conceptual approaches to the development of accounting in Ukraine]. *Rol I mistse buhgalterskogo obliku, kontrjlu I analizu v rozvitku ekonomichnoi nauki ta practici: Zbirnik materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 568). Kyiv: KNEU. (in Ukrainian)

2. Gudzinskii O. D., Kireitsev G. G., Pahomova T. M., Savchuk V. K. (2009) *Oblikovo-analitichnii mehanizm menedgmentu pidpriemstv (teoretico-metodologichnii aspekt)* [Accounting and analytical mechanism of enterprise management (theoretical and methodological aspect)]. Kyiv: IPK DSZU. (in Ukrainian)
3. Zhuk V. M. (2018) *Rozvitok teorii buhgalterskogo obliku: institutsionalnii aspekt* [Development of accounting theory: institutional aspect]. Kyiv: NNTs «IAE». (in Ukrainian)
4. Legenchuk S. F. (2015) *Struktura naukovoї teorii v buhgalterskomu obliku: filosofskii analiz* [The structure of scientific theory in accounting: a philosophical analysis]. *Mizhnarodnii zbirnik naukovih prats*, 21 (17), 205–215. Retrieved from: http://library.ztu.edu.ua/e-copies/Zbirnyk/Problems_%20accounting_2_17/28.pdf (accessed 10 July 2022). (in Ukrainian)
5. Legenchuk S. F. (2012) *Buhgalterske teoretichne znannia: vid teorii do metateorii* [Accounting theoretical knowledge: from theory to meta-theory]. Zhitomir: ZhDTU. Retrieved from: http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/463/Legenchuk_mono.pdf (accessed 11 July 2022). (in Ukrainian)
6. Lukianiuk V. *Slovyk inshomovnykh sliv* [Dictionary of foreign words]. Retrieved from: <https://www.jnsm.com.ua/sis/index.shtml> (accessed 19 July 2022). (in Ukrainian)
7. About accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine № 996-XIV (1999, July 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (accessed 09 July 2022). (in Ukrainian)
8. Semeniuk V. Z. (2018) *Informatsiina teoria obliku v postindustrialnomu suspilstvi* [Information theory of accounting in the post-industrial society]. Ternopil: TNEU. Retrieved from: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37223/1/> (accessed 15 July 2022). (in Ukrainian)